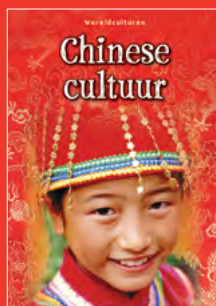

Boeken in deze serie:

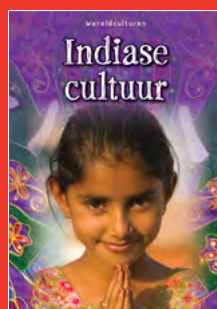
978-94-6175-194-2 (HB)
978-94-6175-895-8 (e-Book)

978-94-6175-189-8 (HB)
978-94-6175-893-4 (e-Book)

978-94-6175-192-8 (HB)
978-94-6175-892-7 (e-Book)

978-94-6175-191-1 (HB)
978-94-6175-891-0 (e-Book)

978-94-6175-190-4 (HB)
978-94-6175-894-1 (e-Book)

978-94-6175-193-5 (HB)
978-94-6175-890-3 (e-Book)

Inhoud

Inleiding.....	3
Decoratieve kunsten	5
Gebruiken, activiteiten en communisme.....	13
Geloof en feesten.....	19
Familie en samenleving	25
Uitvoerende kunsten	33
Chinese cultuur in de 21ste eeuw.....	39
Tijdslijn	41
Culturele kaart	42
Woordenlijst	43
Meer weten	45
Feest! weetjes	46
Register.....	47

Sommige woorden zijn **vetgedrukt**.
Op bladzijde 44 en 45
lees je wat die woorden
betekenen.

INLEIDING

Wat komt er in je op als je aan Chinese **cultuur** denkt? Zie je dan draken en tempels voor je? Of denk je aan vechtkunsten en eetstokjes?

Wat is cultuur?

Cultuur is een verzameling van leefregels, waarden, overtuigingen en omgangsvormen van een groep mensen in een bepaald gebied. Cultuur heeft te maken met hoe mensen samen leven, hun godsdienst uitoefenen en met de muziek, kunst en literatuur die ze maken. De Chinese cultuur bestaat al 4000 jaar. Dit boek gaat over deze oude, boeiende cultuur.

Machtige heersers

Daarvoor waren duizenden jaren lang families van machtige keizers aan de macht. Zulke families heten **dynastieën**. Enkele van de belangrijkste dynastieën waren:

Qin-dynastie	221–206 v.Chr.
Han-dynastie	206 v.Chr. - 220 n.Chr.
Drie Koninkrijken	220–280
Zuidelijke en noordelijke dynastieën	420–589
Sui-dynastie	581–618
Tang-dynastie	618–907
Song-dynastie	960–1279
Ming-dynastie	1368–1644
Qing-dynastie	1644–1911/12

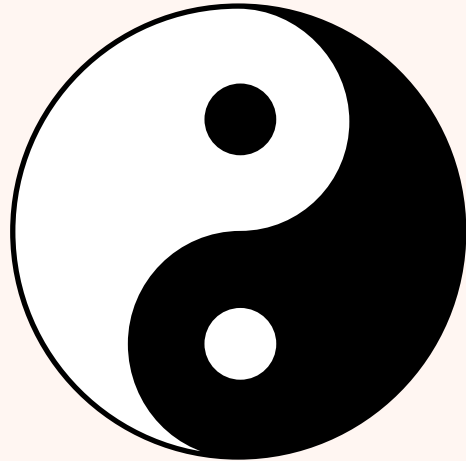
Confucius (551–479 v.Chr.)

De filosoof Confucius is een van de beroemdste Chinese denkers. Volgens zijn leer zijn hechte familiebanden net zo belangrijk als persoonlijke verantwoordelijkheid en eerlijkheid. Zijn ideeën hebben nog steeds invloed op de Chinese cultuur. Een van zijn beroemdste uitspraken is 'Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet.'

Yin en yang

Volgens de Chinese filosofie zijn alle levende wezens een mengeling van *yin* en *yang*. *Yin* en *yang* zijn elkaars tegenpolen, maar ook met elkaar verbonden. De Chinezen geloven dat dit zorgt voor balans en harmonie.

Yin (het zwarte deel in het symbool hiernaast) stelt aarde, vrouwelijkheid, duisternis en passiviteit voor. *Yang* (het witte deel in het symbool) stelt hemel, mannelijkheid, licht en activiteit voor.

Wist je dat?

Het Chinese boeddhisme heeft vier heilige bergen: Wutai Shan, Emei Shan, Jiuhua Shan en Putuo Shan. Gelovigen gaan naar deze bergen om in de tempels te bidden.

Rituelen en tekens

Van oudsher zijn geloof en bijgeloof belangrijk voor de Chinezen. Ze geloven bijvoorbeeld dat je een huis niet op nieuwjaarsdag moet schoonmaken, omdat je dan al het nieuwe geluk wegveegt. Als je op 1 januari een roodgekleurde vogel ziet, is dat een voorbode van geluk.

In de Chinese cultuur is acht een geluksgetal. Acht klinkt als het Chinese woord voor geluk. Vier is een ongeluksgetal, omdat het klinkt als het woord voor dood. Sommige hoge gebouwen hebben daarom geen vierde verdieping.

In tempels gebruiken mensen *qian* (bamboestokjes) om advies te krijgen over problemen in hun leven.

Dierenkalender

In het oude China kreeg elk jaar een naam volgens een kalender met twaalf dierentekens. Dat systeem gebruiken de Chinezen nog steeds. Het jaar 2014 is bijvoorbeeld het Jaar van het Paard. In de tabel op bladzijde 23 staat welk dier bij jouw geboortjaar hoort.

Jaar van de Draak	2000/2012
Jaar van de Slang	2001/2013
Jaar van het Paard	2002/2014
Jaar van de Geit	2003/2015
Jaar van de Aap	2004/2016
Jaar van de Haan	2005/2017
Jaar van de Hond	2006/2018
Jaar van het Varken	2007/2019
Jaar van de Rat	2008/2020
Jaar van de Os	2009/2021
Jaar van de Tijger	2010/2022
Jaar van het Konijn	2011/2023

Begrafenissen

Als mensen doodgaan, verbranden familieleden speciale papieren huizen en geld voor de dode. Vroeger herdachten mensen hun voorouders met picknicks, muziek en vliegeren.

Keizer Qin Shi Huangdi (259-210 v.Chr.)

Keizer Qin Shi Huangdi wilde bescherming in het hiernamaals. Daarom werd er een levensgroot leger van terracotta (aardewerk) met hem begraven. Het graf zelf is nog niet geopend. Maar het verhaal gaat dat het beveiligd is met gespannen kruisbogen en een rivier van giftig kwik.

Feestdagen

De Chinezen vieren veel feesten. De belangrijkste nationale feesten zijn: Chinees Nieuwjaar (of Lentefeest) in januari of februari, Dag van de Arbeid, in de eerste week van mei en de Nationale Dag in de eerste week van oktober.

Aan het einde van het Lentefeest vieren steden in heel China *Yuanxiaojie*: het Lantaarnfeest. Tempels, parken, bedrijven en huizen zijn versierd met kleurrijke lantaarns van papier en glas. Op straat doen mensen draken- en leeuwensdansen.

JONGE MENSEN

Met Nieuwjaar stoppen mensen geld of snoepjes in hongbao-enveloppen. Die leggen ze onder de hoofdkussens van kinderen. Het geldbedrag eindigt meestal op een even getal. Chinezen geloven dat dit geluk brengt. Hongbao-enveloppen zijn rood, omdat die kleur geluk brengt en kwade geesten afweert.

Lucht en zee

In de stad Weifang is in april het vliegerfestival. Duizenden kleurrijke vliegers gaan dan de lucht in. Trommels, gongs en muziek begeleiden de vliegers.

Het botenfestival van Qintong bestaat al sinds de Ming-dynastie. Het meer van Xique ligt dan vol met boten waarop dansers draken- en leeuwens dansen doen. Duizenden mensen komen naar dit spektakel kijken.

Bij het Chinese nieuwjaarsfeest hangen rode lantaarns in straten en parken.

Wist je dat?

De Chinezen vonden in de 9de eeuw buskruit uit en maakten toen al vuurwerk. Nu steken mensen over de hele wereld vuurwerk af om feest te vieren.

Familie en samenleving

Het gezin staat centraal in de Chinese samenleving. In de meeste gezinnen is de vader de kostwinner. Maar veel vrouwen werken nu ook. Kinderen kunnen meestal vrij kiezen wat ze willen worden en met wie ze willen trouwen. Maar ze hebben veel respect voor hun ouders en vragen hen vaak advies. Kinderen wonen meestal bij hun ouders tot ze gaan trouwen. De meeste stellen wonen in kleine appartementen in de steden.

Wist je dat?

Chinezen zeggen of schrijven hun achternaam eerst. Dus als iemand Chen Ming heet, is Chen de achternaam en Ming de voornaam.

Op het platteland wonen gezinnen in houten huizen met een tinnen of rieten dak. Ze koken op een open vuur. Op het platteland bepaalden vroeger de ouders met wie hun kinderen trouwden. Nu mogen jongeren soms zelf kiezen met wie ze willen trouwen.

Eenkindbeleid

Volgens de Chinese wet mogen de meeste stellen maar één kind krijgen. Zo komen er niet teveel Chinezen en worden de **natuurlijke hulpbronnen** van het land beschermd. Op platteland zijn er te weinig arbeiders. Daarom mogen mensen daar meer dan één kind krijgen. Sommige minderheden vallen ook niet onder het eenkindbeleid. Vroeger wilden de meeste mensen een jongen krijgen. Maar nu vrouwen meer kansen krijgen in de maatschappij verandert dat langzaam.

Veel gezinnen in China hebben
maar één kind.

JONGE MENSEN

Nu gaan veel jonge mensen van het platteland naar de stad om werk te zoeken of een opleiding te volgen. Daardoor zijn er minder mensen om op het land te werken en het dorpsleven in stand te houden.

JONGE MENSEN

Bij de *Yi* bepalen de ouders met wie hun kinderen trouwen. De familie van de bruid vraagt om een verlovingsgeschenk in de vorm van land of dieren. De bruiden maken voor hun bruidegom een trouwbroek als cadeau. De mannen dragen de broek elke dag tot het eerste kind wordt geboren.

Etnische groepen

In China wonen meer dan 50 verschillende etnische groepen. Dat zijn groepen mensen met een eigen manier van leven, taal en cultuur.

De *Miao* is een van de grootste etnische groepen in China. Er zijn ruim 9 miljoen Miao. Ze zijn beroemd om hun mooie sieraden.

Deze Miao-meisjes dragen zilveren sieraden. Het meisje rechts bespeelt een *lusheng* (zie bladzijde 29).

De *Miao* hebben hun eigen traditionele houten blaasinstrument (de *lusheng*). Het is een rieten mondorgel. De *Miao* spelen erop bij feesten.

China telt zo'n 20.000 *Jino*. Ze wonen vooral in de provincie Yunnan. De *Jino* vereren de god *Amo Yaobai*. Ze geloven dat deze god de hemel en het land heeft gemaakt. Hun belangrijkste feest is het IJzersmeedfeest. De *Jino* dansen dan op de muziek van de Zonnetrommel en hopen op een goede oogst.

In de provincies Guizhou en Hunan wonen meer dan 2,5 miljoen *Dong*. Het zijn boeren en bosbouwers. De vrouwen kunnen heel goed spinnen en borduren. Hun kleding is meestal blauw, zwart, wit en paars.

Dit is een Trommeltoren. Dat is een traditioneel houten bouwwerk van de *Dong*.

Wist je dat?

De *Dong* uit het zuiden van China denken vooruit. Bij de geboorte van een kind planten ze een groep dennenbomen. Als het kind op zijn 18de verjaardag volwassen wordt, worden de bomen gekapt en gebruikt om een huis voor hem te bouwen.

Eten en drinken

Over de hele wereld genieten mensen van Chinees eten, zoals noedels, krokante eend en **wontons**. De Chinezen maken hun maaltijden in wokken of bamboemandjes klaar. Ze eten met stokjes uit kommen. Nu eten de Chinezen meer vlees en tarwe, net als mensen in Europa en de Verenigde Staten.

Ching-He Huang (geboren in 1978)

Ching-He Huang is een Chinese televisiekok en succesvolle schrijfster. Ze woont in Londen. Haar kookkunst is traditioneel Chinees met een modern tintje. In haar televisieprogramma's maakt ze eenvoudige Chinese gerechten en laat ze de kijkers kennismaken met bijzondere ingrediënten.

Feestgerechten

Op het Midherfstfeest eten de Chinezen maancakejes. In deze zoete cakejes zit een gezouten eidooier als symbool van de volle maan. Boven op het cakeje staan de Chinese karakters voor 'lang leven' of 'harmonie' en een afbeelding van de maan. Bij de drakenbootraces van het Duanwu-feest eten de Chinezen speciale rijstballetjes (*zongzi*).

Theedrinken

In China is theedrinken verbonden met godsdiensten, zoals het taoïsme en boeddhisme. Voor taoïsten en boeddhisten is theedrinken belangrijk voor de persoonlijke ontwikkeling. Traditioneel waren theedrinkers belangrijke mensen en was theedrinken een teken van een goede opleiding.